

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde sıcak hava dalgası koşullarında ilkokul ve liselerde eğitim sürecinin yürütülmesine ilişkin protokol

Protokol uygulama koşulları :

- Sıcak hava dalgası koşullarında ilkokul ve liselerde eğitim sürecinin yürütülmesine ilişkin protokol, Hidrometeoroloji Hizmetleri Müdürlüğü'nün duyurularına/bildirilerine dayanarak, okulun yüksek sıcaklık tehlikesinin turuncu seviyede olduğu bir bölgede bulunduğu ve öğretim için uygun koşulların (klimalı sınıflar ve diğer alanlar) bulunmadığı durumlarda uygulanır.
- Protokolün uygulanması için okul müdürünün Milli Eğitim ve Bilim Bakanlığı'na bildirimde bulunma görevi bulunmaktadır (ilk/orta öğretim sektöründe ilgili belediyenin sorumlusuna elektronik bildirim göndererek) ve aynı zamanda belediyeye de bildirimde bulunmak.
- Okul müdürü, sıcak hava dalgası koşullarıyla başa çıkmaya yönelik protokolün planlanmasını ve uygulanmasını denetleyecek sorumlu bir kişi belirler.

Protokolün uygulanmasına ilişkin yönergeler :

1. Dersler en geç sabah 7:30'da başlamalı, 20 dakika süren kısaltılmış sınıflarda gerçekleştirilmeli ve en geç öğlen 12:30'da sona ermelidir. Okulun, öğrencilerin daha uzun süre kalması için gerekli koşullara sahip klimalı sınıflar sağlayabilmesi durumunda öğrencilerin okulda kalma sürelerini uzatılabilir.
2. Veliler, sıcak hava dalgası sırasında eğitim şartları, okul programı ve faaliyetlerindeki tüm değişiklikler hakkında bilgilendirilir.
3. Sıcaktan olumsuz etkilenebilecek tıbbi olarak onaylanmış kronik bir hastalığı olan (aile hekiminden rapor gereklidir) öğrenciler ve engelli öğrenciler için okul, sıcak hava dalgası sırasında ev ortamında eğitim sağlamakla yükümlüdür. Eğitim veya bireysel asistan desteği alan ve eğitimini ev ortamında sürdüren engelli öğrenciler, eğitim süreci ile ilişkin evinde destek almaya devam eder ve okuldaki kaynaştırma ekibi ve veliler ile sürekli iletişim ve koordinasyon halindedirler.
4. Muslukların ve diğer su tesislerinin (su sebilleri, doğal kaynaklar) sağlamlığı kontrol edilir.
5. Ebeveynlere ve öğrencilere yanlarında su şişeleri taşımaları tavsiye edilirken, susuzluğun susuz kaldıktan sonra ortaya çıkabilmesi sebebinden dolayı öğretmenlerin de dersler sırasında ve teneffüslerde susuzluk hissetmedikleri zamanlarda bile su içmeleri gerektiğini sık sık hatırlatmaları gerekmektedir.
6. Okulların çeşitli yerlerine, sınıfların bir kısmına, koridorlara ve diğer ortak alanlara ortam sıcaklığını ölçmek için termetreler yerleştiriniz.
7. Okul içinde, koridorlara, sınıflara ve diğer alanlara öğrencilerin susuz kalmamaları, doğrudan güneş ışığına maruz kalmamaları ve gölgeli veya serin alanlar bulmaları gerektiğini hatırlatan açık ve görünür işaretler asılır.
8. Öğrencilerin rahat giyebilecekleri açık renkli, hafif kıyafetler giymeleri ve terlediklerinde değiştirebilecekleri kıyafetler bulundurmaları tavsiye edilmektedir. Okulda üniforma giyiliyorsa, kıyafetlerin sıcak havaya uygun ve okul kıyafet yönetmeliğine uygun olması için esneklik sağlayınız.

9. Açık havada gerçekleştirilmesi gereken faaliyetler, havanın daha serin olduğu sabah saatlerinde gerçekleştirilir. Sıcaklığın gün içinde en yüksek olduğu saat 11'den sonra açık hava aktivitelerinden kaçının.
10. Beden ve sağlık eğitimi derslerinde yoğun fiziksel aktivite gerektirmeyen etkinlikler yapılmakta ve ders sırasında su içmek ve serinlemek için molalar verilmektedir. 6-12 yaş arası çocuklar her 30 dakikada bir 180 ml, 13-18 yaş arası öğrenciler ise her 30 dakikada bir 240 ml su içmelidir.
11. Teneffüslerde, öğrencilerin gölgelik yerler dışında dışarıda kalmaları kısıtlanır ve öğrencilerin doğrudan güneş ışığına maruz kalmalarına izin verilmez.
12. Öğrenciler taze, bol meyve ve sebze içeren, hafif ve besleyici yemekler tüketmeli ve sindirimi zor olduğu için şeker oranı yüksek ve baharatlı yiyecek ve içeceklerden kaçınmalıdır. Okul, yemek servisi yapıyorsa, yiyeceklerin tüketim için güvenli olduğundan emin olmak için sıkı hijyen kontrolleri uygulaması gereklidir.
13. Sınıf pencerelerinde ışık geçirmeyen perdeler veya panjurlar bulunmalıdır. Eğer içten soğutma varsa, havanın en sıcak olduğu gündüz saatlerinde pencereler kapatılır ve perdelerle örtülür, havalandırma ise havanın daha serin olduğu sabah veya akşam saatlerinde yapılır. Ancak temiz hava kullanılarak soğutma yapılmıyorsa, uzun süreli temiz hava değişimi eksikliği de özellikle hava yoluyla bulaşan solunum yolu enfeksiyonları açısından sağlığı olumsuz etkileyebilir. Bu durumda, dersler sırasında sınıf kapıları koridorlara doğru açık olmalıdır.
14. Okul, sıcak çarpması ve güneş çarpması belirtilerini tanımanın yanı sıra bu olaylarla başa çıkma stratejileri hakkında bilgilendirme oturumları düzenlemek için en yakın sağlık kuruluşuyla iletişime geçmelidir.
15. Okul, sağlık uzmanlarının veya alan uzmanlarının ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle, öğretmenleri ve okul personelinin sıcak hava dalgalarından kaynaklanan durumların hafif ve şiddetli semptomlarını ayırt etme ve acil durumlarda nasıl hareket edecekleri konusunda eğitmelidir.
16. İlkokul ve lise sınıf öğretmenleri öğrencilere kendilerini sıcak çarpmasından/güneş çarpmasından nasıl koruyacakları, belirtileri nasıl tanıyacakları ve başka bir öğrencide belirtiler görüldüğünde veya fark ettiklerinde kiminle iletişime geçecekleri konusunda eğitim vermelidir.
17. Sadece fişe takılıyken bile oluşan ısı nedeniyle alanların daha fazla ısınmasını önlemek için o anda kullanılmayan tüm elektrikli cihazların, bilgisayarların ve bilişim teknoloji cihazlarının fişlerinin çekilmesi gerekmektedir.